

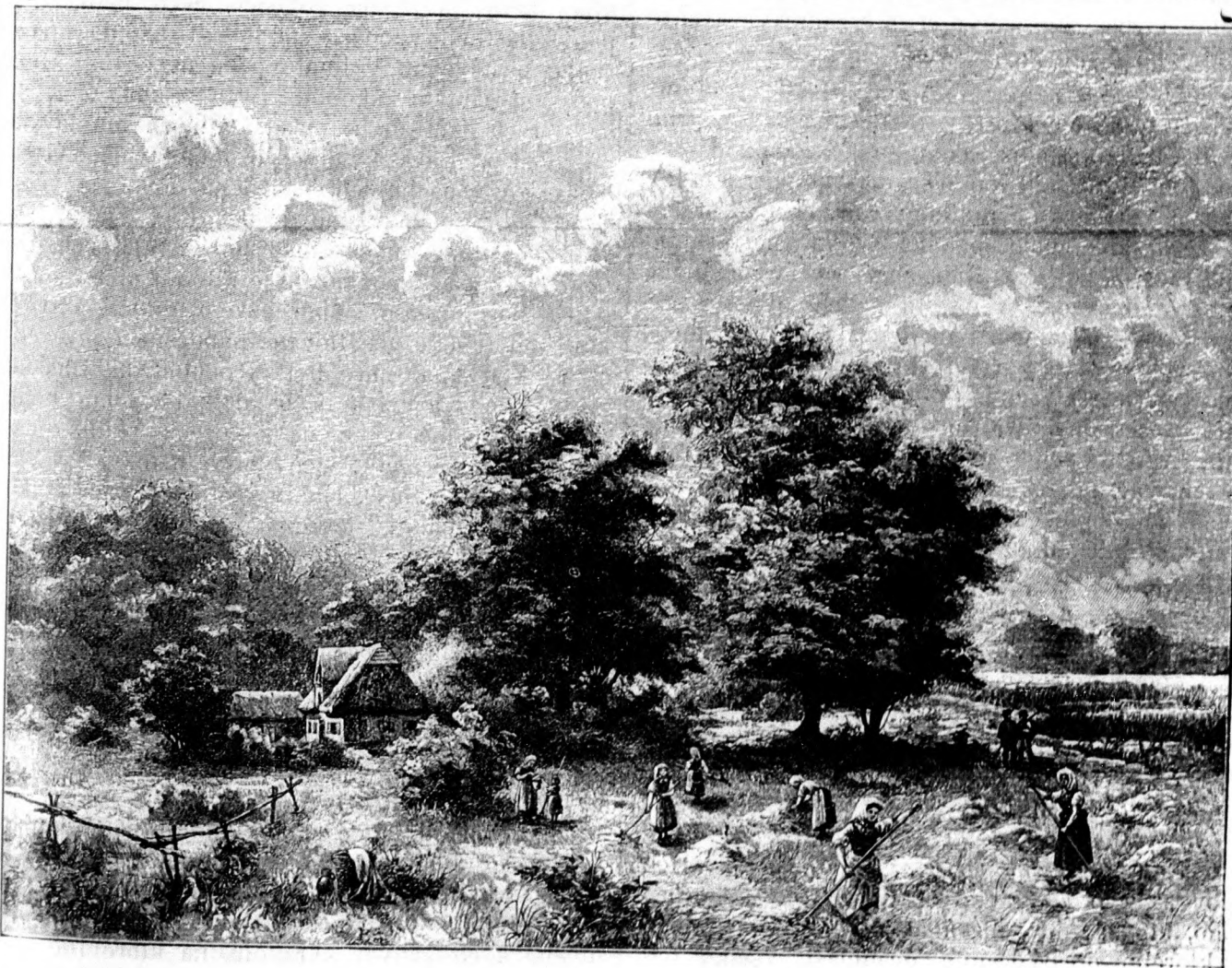
OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.
Na celý rok	2 zl. — kr.		
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Ešte raz kancelový paragraf.

Návrh zákona o súdení kúrie vo volebných záležitostiach prijala už aj snemovňa magnátov, a tak o krátky čas stane sa z návrhu zákon.

vo všeobecnosti prijíma, len to si žiada, aby kancelový paragraf bol premenený. Táto žiadosť najvyššieho arcipastiera nebola splnená lebo ohromná

Na lúke.

Pri pojednávaní návrhu v magnátskej snemovni v mene katolíckych biskupov ostrihomský kniežat-primas a kardinál Vaszary osvedčil sa, že návrh

väčšina magnátov nevidela v kancelovom paragrafe ani urážku katolíckej cirkvi, ani prenasledovanie kňazov.

Prv než by sme sa s týmto návrhom, čo takým na večné veky rozlúčili, lebo najbližšie bude už zákonom, ešte raz chceme ct. čitateľstvu dokázať, že tak mnoho spomínaný kanclový paragraf je nielen osožný, lež že bol rovno potrebný.

Čo je cieľom návrhu zákona o súdení kúrie vo volebných záležitostiach? Zamedzenie, prekazenie nadužívania, nesprávností pri ablegátskych voľbách. Voľby tieto veľmi sa hodia k tomu, že k rozličným stránkam patriaci ľudia moc a vplyv svoj využítujú v prospech svojej politickej strany, v prospech svojho kandidáta. Ciele politickej strany sú svetské záležitosti, boj politickej strany je svetská záležitosť a čo chce zákonodarský sbor? To, že kde sa treba veľmi obávať toho, že jednotlivci nadužijú slabosť, nevedomosť, spoločenskú, hospodársku a duševnú odvislosť voličov; že kde aj správne smýšľajúci ľudia ľahko zvykli sebe a druhým odpustiť isté prechmaty: tam sa čistota volieb nedá inak zabezpečiť, iba tak, keď záruky čistoty týchže sám štát určí, a k zadržaniu týchže prinúti každého občana vlasti.

V návrhu není o tom reč, že kde sa končí moc štátu a kde sa začína moc cirkve. V návrhu sa iba o to jedná, či uhorský zákonodarský sbor chce prekaziť podplácania, či je náchylný zakázať zneužívanie uradnej moci, či chce prekaziť žeby kto spoločenským svojim postavením robil nátlak. A keď toto chce, či svojej úlohe úplne zodpovedal, či čistotu volieb úplne zabezpečil, jestli nezamedzil nadužívanie aj tej moci, toho vplyvu, ktorý chodí so svätými k náboženstvu patriacimi vecmi. O toto sa jedná v návrhu. Isté je, že moc svätých vecí bola zneužívaná, nadužívaná. A týmto sa sloboda volieb tiež napadá. A ponač sa nadužívaním svätých vecí čistota volieb ohrozuje, povinnosťou štátu je túže aj v tomto ohľade chrániť.

Kto si tedy myslí, že sa štát mieša do práv cirkve vtedy, keď vyhlasuje za neplatnú takú voľbu, pri ktorej kňaz za seba kortešuje zakázaným spôsobom; kto je toho presvedčenia, že štát nadužíva svoju moc, keď tresce toho, kto sväté veci nadužil a pomocou tých napadnul čistotu volieb: ten chce, aby na cirkevnom poli byly všetky nadužívania dovolené, — ostatné prechmaty ale chce prisne trestať.

Návrh dovoľuje kňazovi, aby kapacitoval voličov za toho lebo iného kandidáta, aby odporúčal toho, kto sa mu ľubi, a aby odhovárал od toho, s ktorého presvedčením nesúhlasí. Všetko toto môže robiť ktoréhokoľvek vierovyznania kňaz a čím viac požíva dôveru svojich veriacich, čím sa viac túlia k nemu, čím viac sú presvedčení o tom, že je nielen dobrý kňaz, lež zároveň aj

hodný človek, ktorý aj v nerestiach života dáva múdru, dobrú radu, tým väčšiu váhu bude mať slovo jeho pred voličmi. Toto je *zákonite dovolené vplývanie na voľbu*. Uhorský zákonodarský sbor nikdy nechcel a ani teraz nechce kňaza z tohoto vytvoriť. Avšak nesmie na voľby vplývať tak, že tým, ktorí budú s ním hlasovať, postaví do výhľadu nejakú odmenu alebo pokutu na druhom svete, nesmie sa im vyhrožovať žiadnou cirkevnou pokutou. Nesmie politický s ním rovno nesmysľajúcich chcieť odoprením sviatosti trestať, nesmie hlasovanie na jedného lebo druhého kandidáta za hriech vyhlásiť, za ktorý bude buď na tomto, buď na druhom svete trestaný.

Návrh dovoľuje, aby kňaz bral účasť na voľbách či jako kandidát ablegátstva, či jako taký, ktorý za jedného lebo druhého kandidáta pracuje. Lenže keď návrh dovoľuje, aby kňaz práve tak smel účasť brať na voľbách, jako bársktorý občan, zároveň nakladá, aby kňaz pri voľbách bol úplne rovný s ostatnými občanmi vlasti a tak keď kňaz berie účasť na voľbách nech neužíva v boji zvláštne výhody a prednosti svojho kňazského postavenia. V tomto páde nech stojí kňaz pod tým samým zákonom, nech sa smie pohybovať v tých samých hraniciach a nech mu dávajú prednosť pred svetskými len osobné výtečné vlastnosti, len v osobu jeho skladaná dôvera a viera a príkladná čistota jeho života. Keď kňaz chce vo vznešenom smysle slova kortešovať, nech síde dolu s kanclom, lebo kancel je k tomu určený, aby odtiaľ byly hlásané náboženské a mravné pravdy, aby byly s neho upevňované náboženské presvedčenia. Keď kňaz chce byť aj politickým vodcom svojich veriacich, tak nech sú aj ohľadom neho platné tie samé podmienky, ktoré sú platné ohľadom iných občanov; vtedy nech neužíva čo politický vodca kancel, lebo v kostole veriaci ľahko príjdu do zmätku, nevediac, či farár hovorí čo duchovný jejich otec, alebo čo politický vodca, toto dvoje treba dobre rozoznať.

Keď zákon zakáže kňazovi s kanclom politiku hlásať, to není prenasledovanie, uhorský zákonodarský sbor a uhorská štátna politika vždy sa chovaly priateľsky naproti cirkvám.

Keby ľudovej strane skutočne išlo o náboženstvo, tak by bola mala sama žiadať od štátu, aby zabránil zneužívanie svätých vecí pri politických voľbách. Najväčším nepriateľom náboženstva je ten, kto tože používa ku dosaženiu politických cieľov, k zveladeniu svojej svetskej moci. Jestli že sa predmety náboženskej úcty a predmety určené k cirkevným obradom, na ktoré ľud pohliada s úctou a ktoré nesmie vidieť, žeby inokedy byly upotrebené než pri službách Božích, budú pri kortešských pochodoch upotrebovať, ľud viac na tieže nebude pozeráť tou samou nábožnou

myslou, nebude na ne pozeráť tou úctou, tou pietou, jakoby to spravil, keby sa tieto predmety náboženskej úcty neboly zneužily pri kortešačkách.

Kanclový paragraf nič iné nechce len to, aby sa sväté veci užívaly len k obradom cirkevným, len pri službách Božích; chce jedine kostol ochrániť od toho, aby sa stal kortešským bľohom. A preto paragraf tento každý kresťan vďačne vidí v novom zákone o súdení kúrie vo volebných záležitostiach.

Slovo k rodákom.

A Pán Boh svojich neopustí. — Sťa starostlivej a pečlivej matky zbavené sirotky shromažďovali sa učedníci v dome Pána po odchode Spasiteľovom. V modľibách hľadali útechu v opustení svojej, rozpomienkami tešili a utvrzovali sa, hľadali úľavu a nádej do budúcnosti. Neboli zahnaní, nezklamali sa, Boh Otec, Boh Syn zoslal na nich Ducha svojho svätého, Ducha posvätiť, potešiť, Ducha svetla, lásky a pravdy. A z opustených, slabých, krehkých učedníkov stali sa hrdinovia, apoštolovia: zvestovatelia právd Božských, svetobornej, všetko objímajúcej, všetko uspokojujúcej viery kresťanskej. Duchom svätým osvietení a posilnení mužovia tvorili divy, rozohnali tmu pohanstva, ztroskotali modloslužbu a upúťali človečenstvo k službe jediného, živého Boha. Velebné, vznešené, večné hlásali oni pravdy a z duševnej poroby vymanené človečenstvo kráčalo v svetle. Cesta ovšem často bola trnistá, mnohé súženia a utrpenia hnaly sa na veriacich, no ale zloba pochodila od vonkajších nepriateľov. Cirkev trpela, no bojovala a víťazila, lebo bez namáhania poznala svojich nepriateľov, odporníkov.

Miňaly sa roky, stolia, tisícročia — a cirkev vždy v boji, upí i ďalej v súženiach, znáša utrpenia. A jej stav je dnes horší, než bol v prvých rokoch a stoliach trvania. Bo dnes jej nepriateľ je vnútorný, odporníci jej sú synovia vlastní. Ochabla viera, vyhasnul zápal a miesto oduševnenej horlivosti zaujal fariseizmus.

Prázdne sú srdcia, nemé sú duše a len ruky mechanicky robia znak kríža a ústa na spôsob bezdušného stroja odriekavajú vierovyznania a modlitbu. Zápal, oduševnenosť, horlivosť apoštolská klesla a na jej miesto vrátilo sa — pohodlie. Nie vyučovanie vo viere, lež nútenie k priznávaniu sa ku cirkvi stalo sa heslom. Nie prácu hľadáme vo vinici Pána — lež dôchodky. Duch svätý nám chýba . . . Pane! zošli ho na nás!

Áno, chýba nám duch svätý, — lebo sme nepriateľmi výchovy! Kresťanskí mužovia, sluho-
via Boží a cirkve broja proti školám, nie otvo-

rene a úprimne, lež potuteľne, podvodne a pokrytým spôsobom: broja proti štátnym školám. Že nespravodlivo tiež napádajú, ľahko je dokázať. Vzdelané a to ako len možno všestranne vzdelané obecnstvo potrebuje štát i cirkev, to sa tajiť nedá a kto by to upieral, ten nechce osvetu duchov lež otroctvo osôb. Kým štát pomerami nútený len výbojnými a obrannými cieľmi sledoval, o školstvo ovšem pečovala len cirkev a s vďačnosťou vyznávame, že všemožne pokiaľ a ako len mohla. Napredovaním v osvete zjemnily sa pomery človečenstva, štáty pripravovaly občianstvo k pokroku a blahu. V časoch pokojnej práce no i k utvrdeniu svojich základov obrátil štát zreteľ svoj na školy a k obľahčeniu namáhavej a veľkej hmotnej obete požadujúcej námahy cirkve zakladal tiež tam, kde sily cirkve nedostačovali.

A tu našli sa jednotlivci, ktorí nie podporu videli v tom, lež nepriateľstvo; nie súdruha lež soka. **No a štát nevytvoril kňaza zo školy,** ba naopak on nechal mu dvere do korán otvorené, on vyzval ho, aby diatky v jeho škole vyučoval viere a náboženstvu, ba ochotne platiť ho chce a platí za to. Nuž prečo že je tá štátna škola beznáboženská? Jestli je beznáboženská, tak je ona takou oproti vôli štátu, a len preto, že patričný miestny kňaz nechce plniť svoju povinnosť. Známe školy, v ktorých sa kňaz za dvadsať rokov neukázal, no štátny učiteľ z kresťanskej a občianskej morálnej povinnosti vyučuje zanedbané diatky katechizmu. Kus apoštolskej horlivosti, účasť ducha svätého je len potrebná, a štátne školy nebudú beznáboženskými. Vo všeobecnosti vedecky lepšie sú zaopatrené školy štátne, ako cirkevné, z ktorých ohromná väčšina je v chudobných obciach, tedy zo stanoviska učebného sú tamtie oprávnené, prošpešné a čože hať, žeby aj v ohľade náboženskom staly sa takými? Nedbalosť, zanedbávanie cirkevnej povinnosti so strany tých, ktorí zúrivo proti nim hromžia. Do škôl nech sa hrnú náboženstvo vyučovať, a nie ku kortešačkám, zúfalí bojovníci oproti kanclovému paragrafu zúrivší.

Chýba nám Duch svätý, — lebo nepoznáme lásky k bližnému. Vyznavači jednoho-jediného Pána Boha, ctiteľia jednoho-jediného Spasiteľa Krista Pána, účastníci milosti Ducha svätého nepomerne zarytejšie zúrime jedni proti druhým, nežli proti inovercom. Pekný, ozaj utešujúci príklad dávame svetu o podstate kresťanskej lásky. Keď viera v Boha Otca, Syna a Ducha svätého nenie dostatočnou k tomu, aby nás spojila, alebo aspoň k vzájomnému ucteniu sa viedla: kto nás spojí, kto nám dá úctu?

Chýba nám Duch svätý, — lebo vo všeobecnosti nemáme ani viery. Nemáme jej v srdci ale iba na jazyku. Na miesto neznámej nám pod-

staty pridržame sa formy; prázdnyimi zovnútornosťami zakrývame nahotu ducha. Lebo nemáme o vieru zaujatých apoštolov, ale zväčša pohodlie, lesk a svetskú slávu hľadajúcich kňazov. Cirkev nie je služebnicou Pána vedúcou veriacich k nemu, lež mocnosťou a pánom sveta ju chcú urobiť v panovaní nie duševnom, lež svetskom — politickom. Keby sa tedy smiloval Pán, a zoslal Ducha svojho na cirkev i služebníkov jej, aby oni zahoreli svätou túžbou za plnenie svojich apoštolských povinností. Tak potom shoda a láska by medzi ľudom panovala a súzvuk medzi cirkvou i štátom.

Duchu svätý vylej sa na nás.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Zavrenie druhého snemového obdobia. Druhý cyklus, druhé obdobie snemu trvalo neobyčajne dlho, úplných 16 mesiacov. Minulého roku v polovici januára bol zaklúčený prvý cyklus a druhý cyklus bol zaklúčený až 16-ho mája. Behom týchto 16 mesiacov sa snem až veľmi premenil. Pri zaklúčení prvoročného obdobia barón Bánffy oddal zaključujúci kráľovský reškript a v predsedníckom stolci sedel Desider Szilágyi. Od tých čias vláda dostala novú hlavu v osobe Kolomana Szélla, a aj predsednícky stolec zaujal iný, totižto Desider Perczel. Aj v osobníctve vlády nastúpily od tých čias zmeny, asice minister vnútra sa poďakoval, byvšie zvolený za predsedu snemu, taktiež na odpočinok odobral sa bývalý minister obchodu a minister pravosúdia a dedičstvo jejích prevzali: Alexander Hegedüs a Alexander Plósz.

Ale aj spôsob pojednávania sa značne zmenil. Pod predošlou vládou búrlivé výstupy boli na dennom poriadku, teraz sú zasadania tak bludké, tak tiché, jako čoby na nich brali účasť iba samí najlepši priatelia.

Čo sa týče štatistických dát druhého obdobia, trvania snemu, tie vykazujú nasledujúce: Poďakovalo sa 13 ablegátov, zomrelo 9, vyvolené bolo 25 ablegátov, dnes neni ani jeden mandát nprázdený.

Ufame sa, že pri najbližších cykluoch nebudeme môcť o toľkých a tak vážnych zmenách rozprávať.

Odcestovanie kráľa. Jeho veličenstvo po trojtýždňovom pobyte v Budapešti v stredu odcestoval do Brucku na vojanskú hliadku a odtiaľ príjde 19 ho do Viedne k slávnostiam odhalenia sochy arcikniežata Albrechta.

Ministri u kráľa. Ministerský predseda Koloman Széll bol v sobotu u jeho veličenstva na výsluchu, ktorý trval vyše hodiny. V pondelok referoval kráľovi finančný minister Lukács, ktorý sa tiež dlhší čas bavil u kráľa. Výsluchy tieto úzko súvisia s otázkou vyrovnania, ktorému teraz rakúska vláda kladie prekážky do cesty.

Vyjednávania v otázke vyrovnania. Uhorskí ministri pôjdu koncom tohoto týždňa do Viedne, k slávnostiam odhalenia pomníka arcikniežata Albrechta. V politických kruhoch hovori sa o tom, že sa vtedy bude pokračovať vo vyjednávaníach straniva odstránenia tých ťažkostí, ktoré vyrovnaniu do cesty kladie rakúska vláda. Rakúska vláda žiada totižto, aby terajšia výsada rakúsko-uhorskej banky bola jednoducho predĺžená, a aby Uhorsko zvýšilo kvótu. Keď Uhorsko k tomuto zvolí, tak rakúska vláda prijme barónom Bánffym osnovanú colno-kupeckú smluvu, ktorá Uhorsku veľké výhody zabezpečuje. Naša vláda ale nechce privoľiť k zvýšeniu kvóty a žiada, aby sa colno-kupecká smluva pojednávala tak, jako bola už dávnejšie ustálená. Otázka kvóty nech sa pojednáva celkom osobite.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne magnátov dňa 10. mája. V zriedkave veľkom počte sišli sa magnáti na dneškajšie zasadnutie; kedykoľvek sa pojednáva niečo, náboženstva sa týkajúceho, členovia magnátskej snemovne sijdu sa k porade vždy vo veľkom počte. Ponevác sa dnes pojednával návrh zákona o súdení kúrie vo volebných záležitostiach, v ktorom návrhu zakazuje sa kňazom zneužívať sväté veci, dostavili sa všetci katolícki biskupi a privrženci grófa Ferdinanda Zichyho, asice prišli v tej nádeji, že sa im podari premeniť kancelové paragrafy.

Prvý rečník proti návrhu bol sám knieža-kardinál *Vasary*. Osvedčil sa, že návrh prijíma vo všeobecnosti za základ podrobného pojednávania. Vo všeobecnosti preto prijíma tento návrh, lebo sa od neho očakáva čistota volieb. Úfa sa, ačkoľvek je úfnosť jeho slabá, že pri pojednávani bude kancelový paragraf zmenený. Dokazoval, že také niečo, jako obsahuje v sebe kancelový paragraf, nikde sa nedokázalo byť prospesným. Vo Francúzsku v čas revolúcie bol vyneseny zákon, ktorý kňazov prisne trestal pre poburovanie proti štátu z kancla a vôbec v kostole. Aj tento zákon bol bez výsledku, bo cisár Napoleon nariadil, aby zákon tento nebol prisne prevádzaný. Kancelové paragrafy sú nie dost jasné, takže kňaz ani nevie, kedy sa previnil proti zákonu.

Jágerský arcibiskup *Samassa* v anclovom kparagrafe vidí nevyčerpatelný prameň ndavačstva. Keď sa bude niekto cheieť na kňazovi pomstiť, tak ho udá, že sa previnil proti zákonu. Rečník sa obáva, že návrh pomúti dobrý pomer, ktorý od sto a storočí panoval medzi cirkvou a štátom. Dokazuje, že sa štát týmto návrhom chce miešať do práv cirkve. Návrh vo všeobecnosti prijíma v tej nádeji, že kancelový paragraf bude zmenený.

Týmto dvom najvyšším cirkevným hodnosťam odpovedal ministerský predseda *Széll*. Rečníkom hovori, že pokoj medzi štátom a cirkvou tento návrh nenaruší, lebo niet v ňom nič takého čoby svrchovanú moc štátu chcelo prípadne pozdvihnúť nad práva cirkve. Tento návrh chce docieliť, nakoľko to len možno, čisté voľby a preto

prináša sa tá veľká obeť, že snem si vydáva z rúk právo súdenia nad voľbami. Už teraz chce urobiť všetko, čo je človeku len možné, aby s mandátov každá špina bola sotrená. Takéto boli dosavád: podplácanie, prechmaty úradníkov a jako pred týmto zachrániť chce voľby, tak chce to urobiť i proti zneužívaniu cirkevných vecí. Úradníkom zakazuje návrh sprevádzať voličov, slúžny nesmie ani vystúpiť za kandidáta v tom okrese, v ktorom úraduje, kdežto kňaz v tomto ohľade má úplnú slobodu. Kňaz, cirkev slobodne môže vyučovať, ale z kancela nesmie agitovať. Tam, kde veriaci s vnímavosťou svojej nábožnej duše obstanú kancela v Božom príbytku, neslobodno politickú agitáciu prevádzať, lebo keď veriaci z toho kancela, z ktorého počúva slovo Božie, počuje reč vplyvajúcu na voľby, pomúti sa rovnováha jeho duše. Štát nemôže sa zriecť toho práva, aby mohol ochrániť čistotu volieb proti bárskomu. Zákaz profanisovania cirkevných vecí leží v záujme samej cirkve. Nové osnovanie návrhu nenie už na čase, to sa malo vtedy navrhnuť, keď strany vyjednávaly o pokoj. Prenasledovania netreba sa obávať, lebo veď súdenie sverené je na prvý súd Uhorska, ktorý podáva dostatočnú zábezpeku pravdy. Návrh krem čistoty volieb nemá žiadnych iných cieľov a v záujme tejto čistoty žiada od každého zrieknutie sa niečoho. Odporúča návrh k prijatiu.

Kliment *Ernusz* návrh prijíma, lebo má za cieľ čistotu volieb a pretože pri voľbách zakúsil, že duchovní zneužívali svoje povolanie, schvaľuje i otázne paragrafy.

Gróf Abrahám *Gyürky*, ktorý bol pre civilne manželstvo vystúpil zo slobodomyselnej strany, návrh prijíma, lebo nevidí v ňom žiadne násilie proti kňazstvu. Žiadal by si vytrieť z návrhu poriadky o trovách na voľby.

Gróf Július *Szapáry* prijíma návrh, lebo už roku 1877. bolo vyriešené, aby nad voľbami súdila kúria. Námietky má len proti výrazu o náboženských veciach, ale uspokojujú ho vyhlásenia ministerského predsedu.

Barón Edmund *Solymossy* uznáva, že sa voľby viedly nečiste a preto návrh prijíma. Zazlieva, že návrh dovoľuje, aby kandidát zaokrýval trovy voličov.

Eugen *Szabó* tiež prijíma návrh. Po tejto reči bol návrh vo všeobecnosti prijatý.

Pri podrobnom pojednávaní bez poznámky boli prijaté paragrafy až po 170, čili po kancelový paragraf. Proti tomuto paragrafu ozval sa prvý veľkovaradský biskup kardinál *Schlauch*. Rečník sa obáva, že následkom tohoto návrhu kňazstvo sa utiahne s poľa verejnosti a vedenie ľudu prevezmú socialisti.

Na obranu kancelového paragrafu ujal sa slova minister pravosúdia *Plósz*, ktorý poukázal na to, že sa týmto paragrafom hatí iba politisovanie na kanceli. Proti paragrafu hovoril ešte gróf Mikuláš *Móric Eszterházy* a gróf Ferdinand *Zichy*, ktorým na prednesené námietky odpovedal ministerský predseda. Posledný rečník za paragraf bol sedmohradský biskup gróf *Majláth*, ktorý do prosta dokazoval, že kňaz musí z kancela politisovať. Po

tejto reči hlasovalo sa nad paragrafom, ktorý bol bez zmeny veľkou väčšinou prijatý. Ostatné paragrafy boli bez dišputy odhlasované.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 12. mája.
Dnes vydržovali vyslanci krátke zasadnutie, na ktorom sa ustálili, že v pondelok začnú pojednávať návrh o zmenení domových štatútov snemu.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 15. mája.
Dnes bola po krátkej dišpute prijatá zmena štatútov snemovne vyslancov. Jako vieme medzi podmienkami pokoja, ktorý snemové strany uzavrely, nachádzala sa aj tá, že súčasne s prijatím návrhu o súdení kúrie vo volebných záležitostiach, budú aj štatúty snemovne zostrené v tom smysle, aby sa obštrukcia nedala tak ľahko previesť. Toto zostrenie štatútov prijaly všetky stránky.

Zatým nasledovali odpovede na *interpellácie*. Z prednesených odpovedí spomenutia zasluhuje odpoveď ministra pravosúdia, ktorý ubezpečil snemovňu, že proti policajnému úradníkovi barónovi Splényimu bude zavedené trestné vyšetovanie preto, že známym falšovateľom vína bratom Englovcom vydal zhabané vzorky vína nazad, prv než tieže boli chemicky prezkúmané. Proti tomuto úradníkovi preto bude zavedené trestné vyšetovanie, lebo možno predpokladať, že nepokračoval správne.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 16. mája.
Dnes bol druhý cyklus roku 1896-ho na 5 rokov zvoleného snemu kráľovským reškrptom zavrený a otvorenie tretieho cyklu na stredú určené. Po v známost vzatí kráľovského reškrptu sa vyslanci rozišli.

Viera či politika?

Sklár: Dobrý deň pán rychtár! Ako sa majú a ako im zdravie slúži?

Rychtár: Ďakujem ti Juro, teraz sa len ešte držím. Kdeže si sa tu vzal?

Sklár: Veď vedia pán rychtár, že môj Jano ide do prvej, no a keď som mu pri krste nebol, chcem byť prítomný aspoň vtedy, keď na môjho syna povedia «tauglich». Šuhaj je hodný a keď som ja vedel bojovať proti Prajzovi, nech že aj on okúsi toho komisára. To mu nezaškodí, lebo je šikovný a preňho to bude len škola.

Rychtár: A kdeže teraz hauzirujete?

Sklár: Po dolnej a hornej Austrii, Čechách a Morave.

Rychtár: A gšeft vám dáko ide?

Sklár: Môžem sa im pochváliť, že dost dobre, ba môžem aj to povedať, že ako do sveta chodím, tak mi ešte nešlo. Keď mi Pán Boh popraje zdravia a k tomu mi ešte za rok takto pôjde, tak sa budem môcť považovať medzi tých bohatších našej obce.

Rychtár: Nuž a čo môže byť toho príčinou, že ti teraz tak dobre ide?

Sklár: Keď im mám povedať, tak im už poviem pravdu. Kde sa na pr. dva psi ruja o koštal, tam im ho obyčajne tretí uchyti. A toto porekadlo má pravdu, lebo aj ja som tak s mojím remeslom. Tam v Austrii Nemci a Češi povadili sa pre nejaké rečové otázky a od tých čias niet dňa, aby Nemci kde-tu nepovybįjali Čechom a Češi Nemcom obloky. A ak to takto i naďalej pôjde, tak sme my sklári gavalieri. Veľkonočné sviatky trávil som vo Viedni, kde na ten čas jakýsi Wolf vodca vřaj nemeckej národnej strany aj s jeho celou familiou prestúpil na evanjelickú vieru.

Rychtár: To som bol aj ja čítal, na čo sa dobre rozpanätám. Môžem ale povedať, že každému takému človeku zazlievam, ktorý svoju vieru pre samú politiku zamení. Keď to urobí z presvedčenosti viery, tak sa mu to nielen môže, ale aj musí odpustiť; keď to ale urobí preto, aby s tým svoje politické presvedčenia potvrdil, tak je opovrhnutia hodný.

Ten spoločenský zmätok, ktorý teraz v Austrii panuje, podobá sa v pravde tomu zmätku, ktorý pri stavaní veže babylonskej panoval. Od tohoto zmätku nech laskavý Pán Boh chráni a bráni našu vlasť, lebo i tu sa nachodia mnohí nečestní rybári, ktorí by radi v kalnej vode ryby lapali.

Sklár: Nuž ale aj u nás?

Rychtár: Veru aj tu sa často stretáme s takými a to zväčšej časti katolíckymi a evanjelickými kňazmi, ktorí sú hotoví vieru opustiť k vôli politickému molochovi. Tomu sa tedy ne-

máme čo čudovať, že sa spoločenstvo ľudské so dňa na deň ľahostajnejším stáva vo viere, lebo keď pastier nebedlí o svoje ovce v košiari ale ide za pofovačkou, vtedy nemyslím, žeby sa nerozprchly a nedostaly sa do košiarov cudzích.

Aj to môžem za hlúposť považovať, keď volakto myslí, že len evanjelik môže byť dobrým Prajzom, kalvín Uhrom, pravoverec Rusom a katolík Talianom.

Sklár: Pravdu majú pán rychtár, ja som tých samých náhľadov, lebo žiadna viera a nadovšetko kresťanská nehať žiadneho, aby bol dobrým vlastencom tej alebo onej krajiny. Kto ale bojuje proti svojej vlasti, ten spolu bojuje proti viere Krista, ktorý hovoril: «Dajte cisárovi, čo je cisárovo, a Bohu čo je Božie.»

Rychtár: Naši páni farári tak katolícki ako i evanjelickí — keď im zbýva času — osožnejší skutok urobia Bohu, cirkvi a vlasti, keď miesto politisovania dostanovia sa do školy, kde zdokonalia prácu učiteľa tým, že útlu mládež potvrdzujú a vychovávajú vo viere, lebo kde niet viery, tam nemôže byť reči o človekovi a tým menej o čistom vlastenectve. Nastáva doba nevery, doba politiky, ktorá čo naničhodná burina ničí štepy viery. Keď ale viery nebude, čo potom?

Sklár: Súdny deň!

Rychtár: Súdny ako súdny! Ale pride čas, keď mnohí duchovní pastieri nahliadnu, že boli len daromnými trútami a bijúc sa v prsia, budú hovoriť: «mea culpa, mea culpa» — ale potom už bude neskoro!

Turice.

V dome Pána — v nábožnom modlení
Pohrúžení učedníci dlejú:
Osamotlí po bôľnom lúčení
S Pánom — horké slzy žiaľu lejú.

Odišiel On! — oni tu zostali, —
U Otca On, — bez potechy oni:
I je navždy, koho milovali —
Nepriateľov kol nich milliony.

Ale čo to? — Nebeský lesk-svetlo
Ožiarilo priestor tichý chrámu;
Požehnanie Božie na nich zlietlo:
Plesá duša, — putá jej sa lámu.

Potešiteľ sadnul na nich Boží,
Boh Duch svätý naplnil útroby:
Smelosť rastie i nádej sa množí,
V raje mení viera pevná hroby.

Oheň žiari v očiach mužov živý,
Jazyk pravdy večné smelo hlása:
«Kristus je náš Spasiteľ pravdivý,
V ňom je naša dôvera i spása!»

DOPISY.

Lisková, dňa 7. mája.*)

Vysokocetný pán Redaktor!

Chvála buď Pánu Bohu, dožili sme sa už toho krásneho mája. Môžem povedať, že je krásny aspoň pre tých hospodárov, ktorí už dali semeno do dobrej zeme, tak aj môžu očakávať, — keď nie úžitok stý, ale aspoň piaty. Veď len v dobre obrobenej zemi očakávať možno úrodu. Naši hospodári nechcú včasnšie siať v našom chotári, že vraj potom veľmi zahluší zeleň a tráva jačmeň alebo polovinu Majú pravdu, ale ja tiež budem mať pravdu, keď im vyčítam kapitolu, že keby si svoje role viac úhorili, nemali by toľko buriny a všelijakej trávy vo svojom zboží. Keď sa ale zemička snáď nikdy neúhorí, tak potom tá trávička rastie, ba niekedy aj zbožia tak zahluší, že ho skoro nepoznať, čo je?

Ale k predmetu. Marec bol suchý a mrazivý. V apríli sme sa len tak pomaly chytali do oračky, lebo vraj bude ešte dost času. Takto mnohí odkladali. S prvým májom začal dobrý, tichý dáždiček pršať a každý deň poprší koľko-koľko. Tak že keď týchto pár riadkov píšem, pre vlhkosť sa už ani orať nemôže a siatka mnohým v štoku stojí. Nuž majú času ešte i teraz dost? Ja poviem, že to všetko už malo byť v zemi zasiate. Dokázané je viac rokov, že to včasnejšie je vždy lepšie.

Ešte v novembri sme mysleli, že z ozimín nebude nič, ale pán Boh zachoval, keď nie všetky ale dve tretiny sú dost dobré a keď takto majú polieva, môžu byť dobré.

Zasiata trojka sa zväčša musí preorať, ponevač tie myšičky nám ju poriadne popapaly. Nuž ale vraj: „Kto nechová myši, tiež málo zvýši!“ Srdečný pozdrav, ako pánu redaktorovi, tak všetkým čitateľom! *Liskovan.*

Zo Zvolenskej, dňa. 14. mája 1899.

Veľactený Pán Redaktor!

Veľké nešťastie stihlo minulé dni naše pohronské obce, lebo následkom dlhotrvanlivých pršok rozvodnily sa potoky a Hron na mnohých miestach zalial veľké kusy chotárov, veľké škody narobiac v poľných siatinách.

Tu v Baňskej Bystrici a Radvani narobil Hron tiež veľké škody. Pri železničnej stanici zalial štátnu pilu, tak že celý sklad dreva plával vo vode a preto museli aj pílenie zastaviť. Po zahradách okolo svätajan-skej stanice voda sa liala v takej výške, že z plota sotva bolo koly vidieť. Najväčším nebezpečením ale hrozil potok Bystrica, ktorý sa natoľko rozvodnil, že z jednotlivých domkov pri hámroch museli sa obyvatelia vystahovať, lebo sa im voda liala do bytov. Zo skladu dreva odnie-

*) Do minulého čísla došiel opozdeno.

sol prúd vody asi 600 kvadrátnych siah dreva. Oproti parnému mlynu okolo synagógy voda zaliala ulicu na pol metra vysoko a prenikla i do domov. Podobne naši susedia v Radvani prestáli tiež mnoho strachu. Radvan leží nižšie než Bystrica a celkom na brehu Hrona. Tu voda zaliala všetky pobrežné zahrady narobiac mnoho škody, ba vliala sa i do mnohých domov.

Pri Kostiviarskej a Vlkanovej bolo tiež veľké nebezpečenie povodne, tak že ťažko navštíveným občanom vyrukovalo vojsko z Bystrice na pomoc. Pri Garamsegu prudký tok vln strhol most, podobne tiež pri Lučatíne. Vo Zvolenskej Lupči, ako počúvam, potok Lupča sa tak rozvodnil, že sa voda vyliala až po prostrednú cestu mesta. Voda porúchala krajinskú cestu a na mnohých miestach vliala sa i do domov.

Nuž sú to veru smutné chýry. Škoda, zapríčinená na siatinách, nedá sa ešte ani len vyrátať a čo našich gazdov v tomto ťažkom navštívení teší je len to, že kde sú jariny vymyté, budú môcť ešte čo to zasieť alebo zasadiť do smytej pôdy v nádeji, že si škodu ako tak nahradia.

Jako cteným čitateľom „Opravdového Krestana“ známo, ostali sme bez fľišpána. Neočakávaná smrť vyrvala nám ho v Budapešti. Nevieme ešte, kto zaujme jeho dedičstvo pri stolici. Spomína sa ako budúci fľišpán Juraj Radvánszky, potom Pavel Nemeskéri-Kiss véglášký veľkostatkár a nateraz štátny sekretár v ministerstve orby a ešte mená viacerých, ale dosavď nevedno nič istého, ktorý zo spomínaných bude našim novým fľišpánom. *Jozef O—s.*

Zázrivá, dňa 7. mája 1999.*).

Veľactený Pán Redaktor!

Prvý deň mája my sme tiež zasvätili, ale nie jako nádeňci, robotníci a tovaryšia veľkých miest: v prírode pod oblohou nebies a v hájoch, ale pri kachľach; lebo u nás 1. mája padal sňah a fúkal mrazivý vetor. Prvý týždeň mája nás tiež vytvorili z práce, ale nie jako berlínskych robotníkov fabrikanti, lež zlé počasie májové.

Furman z Oravy nazval mesiac apríl vrtkavým; ja máju musím nadať — bez dovolenia — do bláznivých; lebo nielen že prší a leje sa, ale duje taký studený severný vetor, že od neho ani na Jána kozuchy nezložíme. Vrchy vôkol pokryté sú sňahom; s jarou sme len v polovici, lebo pre dážď nemožno v poli robiť.

U nás je už po assentírke; tohoto roku ale nezostalo mnoho „tauglich.“

Smutnejší chýr je ale ten, že kdesi zo zverínca vyslobodené vlky sú už v našich horách. V susednej obci od Považia jednomu gazdovi roztrhali a zožrali 18 oviec. Toto nebude do smiechu, lebo naša obec leží roztratená medzi vrchami; všade blízko hôr pásajú sa pod dozorstvom malých pastierikov väčšie-menšie čriedy

*) Do minulého čísla došiel opozdeno.

statku. Ba od Rečnic z tej strany už aj v doline „Rá-stoky“ rečenej už tiež viacej oviec vzaly. Jedna žena pásla ovce, prišiel jeden vlk, vybral si najlepšiu jarku a odvliekol, žena bežala za ním, a len ťažko mohla — s viac pastiermi — jarku oslobodiť, ale už zdochnutú. Toto bude pre našu obec veľká škoda, lebo jediný, ošoh donášajúci majetok sú ovce; z tých sa celé rodiny živia, zaodievajú, daň splácajú celý rok; keď sa ale zjavili takíto pustošitelia, potrebné je postarať sa ako by sme ich mohli kántriť.

V trenčianskej stolici na našich hraniciach a za týmito ležia hory panstva Majláthovského; v tomto panstve dochovávajú srny; týmto zvieratom sú vlcí tiež sprepadení nepriatelia. Tam asnaď zakročia aby týchto dravcov vypustošili.

Najsmutnejší prípad je ale ten, ktorý sa dnes stal niže našej dediny.

Jeden komorník z Istebného bol dnes v Závrivej navštíviť rodinu i so svojou ženou. Idúc domov preklal túže svoju ženu a nechal ju ležať v garáde pri ceste.

S úctou Fr. Zeus Ludomil.

BESEDNICA.

Zhaslý život.

Horský obraz

— Napsal: Ján Václav z Finberka. —

(Dokončenie.)

Nikto na svete nevedel, čo sa deje v duši stareknej, ktorá sa trátila jako para nad lesami. Nikto netušil, čo všetko tanulo v tej malej hlave bielymi vlasmi pokrytej, čo bolo pluhom, ktorý rozbrázdil jej nízke čelo a vpadlé lica, vyhublú bradičku a zapadlé rty . . . čo podtínalo uschýňajúci kmienok jej tela a potlačovalo v nej dúfanie.

Pokiaľ mala posledný kúsok vyžebnaného jedla, nešla ani z chalupy. Ale ďalší hlad vyhnal ju znova a zoova za chlebom a potlačoval v nej tú veškerú ľútosť, ktorú si z každého vyjdenia prinášavala pod chatrný krov svojej drahej chalúpkky, s ňouž srástla jako telo s dušou a od nejž nemohla bytosť svoju odpútať jako bolesť od vlastného tela.

Ktosi jej miesto almužny dal radu, aby sa obrátila na mesto a žiadala podporu. Odvážila sa ísť ku mestskému kapitánovi slabučkému a vysokému mužovi, ktorý majúc od mladosti všetkého dost, nechal ani tušenie o biede starekinho života. Zasmial sa takým prázdnyim smiechom, pleskol sa pres stehno a riekol.

„Milá Chlebičková, keby sme toho už nemali mnoho! A potom, vy máte chalupku, jako sa potom môžete opovážiť niečo chceť od obce?“

„Opovážiť, opovážiť!“ hučalo starene v hlave a vzbudzovalo v nej ešte strach, aby sa jej za tú odvahu niečo nedostalo.

Predsa sa odvážila rieknúť, že chalupka jej nič nedá, sotva ju uchráni pred dažďom a vetrom, ale pán podkapitán, ktorý uznal za dobré tiež svoj rozum vyložiť, povedal sucho, drsne a bezcitne:

„Tak ju predajte!“

„A kto za ňu čo dá?“ pokrčila stareнка ramenami a povzdycbala.

„Pár zlatých predsa,“ viac ľahostajne riekol kapitán a hľadel si svojho.

Čo mala rieknúť? Stála tu v neistote, bude-li jej daná nejaká podpora či nič, ozrela sa náhle na podkapitána, náhle na kapitána, ktorý si ju nevšimal. Chvilie sa brozne preťahovaly a Chlebičková bola tu jako na trní. Klepot hodín a škripot pier upamätoval ju, že ešte i ona žije.

„To je marné, nič nemôžete dostať, milá žena,“ obrátil sa na ňu po dlhom očakávaní, aby jej tým dal znamenie k odchodu.

Chlebičková vyšla so smútkom v srdci zo dverí. Záblesk nádeje, ktorý si sem priniesla, vybledol a v jej nátri pohasol jako posledná iskra v šedom popole.

A zas jej napadla otázka: Čo teraz?

„Nič, nič . . .“ šeptal v nej tajemný hlas a pohýňal ju k domovu. Šla.

„Kde hľadať pomoc, súcit, dobré srdce a ľudskosť!“ pýtalo sa v nej svedomie.

„Nikde, nikde na svete,“ odpovedala si na tie utajované, uvážené otázky a pohliadla k hmlistému nebu, z nehož sa počalo chumeliť.

V tom pohľade bolo veškeré jej odovzdanie sa v ruky milostivého Boha.

K večeru uľahla hladná na lúžko a myslela na odpredaj chalupy. Dala sa do tak usedavého plaču, že ju lomcoval jako vetor slabým kmeňom kríčku u cesty.

„Kam bych šla?“ lomila suchýma rukama, „kde by ukrývala svoj zármutok? Tuná som sa narodila, šesťdesiatosem rokov žila v radosti i žiali, každá vec i každý klinček srástol s mojou dušou jako srdce matky so srdcom dieťaťa . . . a teraz, teraz . . . môj Bože, teraz by mala na staré kolená hľadať miesto, na ktorom by mohla zomrieť . . .“

Plakala usedave, až obličaj jej bol mokry a oči v slzách utopené.

„Niečo by dala na árendu, a niečo na živobytie,“ uvažovala si, „a nezbudlo by mi ani na truhlu do hrobu,“ rozosmútila sa znova. „Bože, Bože, vzpomeň na mňa prv než budem horšie . . .“

Usnula pozde a mala ťažké sny. Vonku sa stále chumelilo a vetrik fúkal do topoľov pred chalupkou, tak že vetve jeho fukaly na nachýlený dach a škriabaly po streche nad oknami.

Babičke sa zdalo, že už odchádza s uzlíkom chatrných šiat z chalupy, ozerala sa po nej, lomila rukama, a zapomenúce, že má v rukách trošku peňazí za ňu, pustila ich na zem, ktorá tie peniaze pohltila jako voda. Z toho ťažkého sna zrazu precítila a cítila bolesť na hlave a slabosť

v celom tele. Sotva sa mohla obrátiť na druhú stranu. Slabosti . . .

Druhého dňa bol piatok.

Mačka sa ani neukázala. Tetičke Chlebičkovovej bolo to srdečne fúto.

„Opúšťa ma všetko, mačka nemá svoj poriadok! Milí zlatí ľudia,“ pokyvovala starenka hlavou a dívala sa na jedno miesto, „jak i tá mačka cíti u mňa chudobu, no, no,“ potešovala sa vzniklou nádejou v lepšiu budúcnosť, „všetko má koniec, všetko.“

A pomaličky sa obliekala. Hneď pri prvom precítutí, keď rano trhalo nočnú tmú pod čiernym stropom v nízkej izbičke, dozrel v nej úmysel, aby sa pridala k žobrákom. Spomenula na chudobu Kristovu, na skutky milosrdenstva, na rôzne miesta svätého písma kde sa hovorí o chudobných, pripomenula si, že chudobných je kraľovstvo nebeské, že chudoba cíti netráť, že ju nezavinila, že by pracovala, keby jej ľudia prácu dali, a tak chuderka smierila sa pomaličky s tým hrozným osudom, ktorý toľko slz vynútil jej z modrých očí a toľko vzdychu z jej schudlej duše.

„Pôjdem s nimi! Áno, pripojím sa k nim jako žobráčka“ . . .

Vyšla z chalupy a zavrela dverka na háčok. Brodila sa vo sňahu, malá a zakrčená jako bludička. Keď v ulici spatrila dav žobrákov a žobráčiek, pustila sa k nim a s nemesným pozdravom rozmnožila svojou osobou ich tlupu. V najhorších handrách, v nichž tí úbožiaci inokedy nechodili, ktoré si obliekli len pre vzbudenie väčšej útrpnosti so zákmitom trpkosti i studu, nenávisti i bôľu, pristupovali ku dverom sklepov a domov, kde dostávali patriacu almužnú.

Žobráčky hľadely na Chlebičkovú z počiatku úžasne, neverily svojim očiam, ba ani ešte netušili, prečo sa k nim pridáva. Keď však našahovala premrzlú a žilnatú ruku a krčila sa vo starom vlniaku jako prepelička ku hromade, počaly žobráčky reptáť, dorážaly na ňu a bášterily sa s ňou, jakoby im ubližovala a o almužnú ich ukracovala. Chlebičková sa triasla strachom i studom, obracala sa na ne prosebne zasľzeným žrakom, aby ju trpely medzi sebou, neriekla ani slova, len pozdejšie, keď už nemohla medzi nimi vydržať, zašeptala najbližšie stojacej Ondráčkovej :

„Však človek z rozkoše nejde na žobrotu . . .“ ostatok nedoriekla polakaná súc suchým pohľadom žobráčky Ondráčkovej, ktorá pofňukla na jej slová a vyšklabila bezznné ťasná s drsným usklabkom.

Chlebičková sa medzi nimi počala stydiť. Nie preto, že tiež žobre, ale že je v zástupe ľudí, o nichž mávala predsa len iné mienenie. Teraz poznala, že ich ten najnižší život premeňuje vo zvieracích hladovcov, ktorí sa rajú o kosť jako psi z rôznych dvorov . . . Bolo jej medzi nimi úzko.

Pred tkáčovňou Kováľkovou prišlo už ku vzporu proti chudere. Robotník Hromada rozdával peniaze. Náhle sa presvedčil, že dnes mu dal pán na rozdanie málo.

Vrátil sa k nemu a riekol, že ešte niektorí žobráci nedostali. Pán mrzute siabol do vaku a vyňal niekoľko krajciarov, aby ich Hromada žobrákom podelil.

„Chodí vás stále viac a viac,“ riekol len tak mierne a hneď všeteia začali reptáť a hučať, že teraz chodí po žebnaní i ten, kto nepotrebuje, kto má byť, kto má i chalupu.

Narážali v závistivom odpore na Chlebičkovú, ktorej sa dušička triasla a krčila v kútkech nátra. Obava, aby sa na ňu žobráci neshúkli, tiahlo jej dolu ruku už nastročenú.

„Vy nechcete?“ otázal sa Hromada, i keď ruku otrhla.

„Má chalupu! Má chalupu! My sme žobráci! Ona má chalupu! Mršina stará! Nech ide domov!“ kričal zástup a obsypával sa okolo Chlebičkovovej, ktorá skláňala hučiacu hlavu, jakoby už bola pripravená prijímať údery do svojej lebky . . .

Hromada zbledol prekvapením. Dych sa v ňom zatajoval náhlým vznikom ošklivosti proti tej tlupe mrzákov.

„Vy naničhodníci, nezasluhujete smilovania! Či sa tej chalupy naje tá starena?“

„Ježiško, Ježiško milený,“ sopjala k nemu starenka ruky a v poteche okriata na srdci slovom zastatia a súcitu, držala ich u jachtajúcich úst, z nichž vanuly nesylné slová chvály a vďačnosti.

V zástupe nastalo ticho. Len zlosť krivila im ústa a zatínala ruky v päste.

„Tu máte, tetička,“ riekol Hromada do toho vášnivého hluku, „vezmite si všetky krajciare, ktoré by mal podeliť ešte medzi niekoľko týchto hubatých a závistlivých babizieň . . . Styďte sa, vy . . . vy . . .“

Nedoriekol.

Chlebičková so slzami v očiach prijala krajciare a rozhnevaný Hromada zmiznul vo dverách tkáčovne.

Žobráci zostali chvíľu zarazení, ale potom sa vzmužili a na Chlebičkovú dorážali.

„Pripravila ste nás o almužnú,“ hovorily nepodelené žobráčky a podpaľovali boj proti úbohej Chlebičkovovej.

Zástup tiahol pomaly ulicou a zastavil sa pred pekárom Kocúrkom. Chlebičková bola trochu slovy robotníka Hromadu upokojená a myslela si, nech reptajú tí chudáci, len keď sa od nej neodtrhnú ľudia, ktorí dávajú. Mala síce málo chuti chodiť s nimi, chcela už utiecť domov a v samote si požalovať svojmu srdcu, ale pristúpila ku dverom predsa a natiahla ruku pre krajec čerstvého domáceho chleba.

Zraky ostatných ju premeraly.

„Má chalupu! Má chalupu, baba jedna . . . a ide zobrať,“ rozkričala sa Ondráčková zlostne, keď videla, že na Chlebičkovú pripadol najväčší krajec chleba.

Pani Kocúrková len pohľadla na ten dav otrhancov, nepremluvila a vrátila sa do sklepu. Sotva zavrela dvere, strhol sa na ulici hrozný krik. Pani Kocúrková vybehla na prah a zdesila sa pohľadom.

Zobráci vreskali a obstali policajta, ktorý z ich rozhorčených hlasov vytušil, že má Chlebičkovej žebroťu zakázať . . .

A policajt tvrdý a ztoplý, chcejúc ukázať, že má moc, zableskol so svojou šabľou a uznal za dobré — konať svoju povinnosť k utišeniu rozčúlených myslí žebrajúcich. Siabol Chlebičkovej na rameno, až sa sklonila pod tiažou jeho ruky, tak nejak zo zvyku zaťal zuby a zavrel rty, zdrapil starenku za vlniak a ťahal ju do prostred cesty.

Chlebičková zmierala strachom a lútosťou.

„Máte chalupu, nie?“ osopil sa na ňu. „Tak nežebrajte a . . . marš . . . domov!“

Chechot báb rozhehal sa ulicou.

„Panenka nebeská,“ klesala úbohá starenka do snahu a chlieb rozkotúlal sa jej zo zásterky.

Ondráčková hupla a uchvatla kus jako hladový pes . . .

„Majte rozum,“ rozběhla sa pani Kocúrková sbierať chudere, „veď s ňou robíte jako so zlodejkou.“

„Má chalupu, nech ide domov,“ trochu tiehšie zadržal policajt do červených fúzov a odchádzal. Zahanbil sa a zmiznul za rohom ulice.

„Pojdem, pojdem,“ riekla si starenka s nevýslovným bôľom a lútosťou.

Ustata, ukrútená a uľútosená oddelila sa od zástupu, ktorý jasal radostou, že odchádza . . .

Jako domov prišla, nevedela. Klesla na truhlu blízko studených kachiel, v plači položila niekoľko krajiarov na stôl, chlieb kládla na hlinenú misku a hlavu položila na prípecek. Zažmúrla oči a vytlačovala z nich svojimi suchučkými rukami horké slzy. Nemohla sa na žiadnu jasnú myšlienku zmocniť, bôľ, veľký zármutok a lútosť objaly jej dušu a tlačily v celom tele. Len sa modlila a prosila Boha, aby tým ľuďom odpustil, veď majú tiež hlad . . . a ona im šla nastavovať ruku pre seba.

Pre nesmiernu lútosť nemohla vziať ani kúsok chleba do úst, len sa ozerala po izbičke a každú chvíľočku šla otvoriť dvere, aby pustila sem mačku, keďby snáď čakala za dvermi. Tak rada by jej dala chleba a pritiskla jej hlavu k zapadlým prsám! . . .

Túžila mať niekoho u seba, lebo napadal ju strach a dostavovala sa žiadostivosť, aby mohla si niekomu požalovať.

Mačka neprichádzala. Jej prítulnosť nebola odplatená potravou. Mala u babičky hlad.

Chlebičková bola smutnou až k omdleniu. Zima ju počala preberať, telo sa triaslo a hlava klesala. Uľahla si ešte za dňa, prikryla sa až k očiam a skrútila sa pod modre oblečenú perinu do kolečka. Usnúť nemohla. Už tma vnišla okienky pod čierny strop, ktorý ju priamo pofakal, a starenka nespala.

Vonku sa síne chumelo a bolo ticho. Sniažok sa topil a natriasal jako párané perie. Niekde v chalupách zaštekal pes a bolestne zavyl . . . Starenke horklo v ústach. Chvíľami odpľula nechutnú slinu a pomlaskávala, jakoby zachyťt chcela vlhkosťou úst posledný vzdych svojej duše.

Pes zavyl opäť a babička činila si kríž suchučkým palcom na čele. Cítila slabosť a ťažkosť na prsách. Modlila sa zbožne a myslela len na Boha a na svoje zomretie. Pozde v noci, keď sa v izbičke vyjasnilo, keď sa sňahové mraky pretŕhaly a ukázal sa na modrej ploche strieborný srp mesiaca a mnoho jasných hviezd, mačka zamravčala za dvermi.

Starenke poskočilo srdce, odhrnula perinu, chcela zísť, ale nemohla sa ani pohnúť. Po dlhom namáhaní podarilo sa jej vstať. Mačička ju volala stále, nejak inak než inokedy, škriabala na dvere a ťahave mravčala.

Došúchala sa ku dverom a otvorila. Zima oviala starenkino telo. Mačka vbehla do studenej izbičky a hupla na posteľ. Staručká Chlebičková sotva slabosťou dvere priťahla, aby sem do izby zima neviaľala. Ťažko dostala sa do postele a tesnejšie sa prikryla. Bezzubé jej ťasná sa triasly a dych sa nepravidelne dral s prsú. Mačka uľahla si babičke pri hlave.

Asi za hodinku babičke sa zdalo, že sa jej pofačilo, že sa zohriala a zadýchala. Pripadalo jej, že leži v teple a usína . . . Pot rinul sa jej po celom soschlom tele . . .

Bolo jej tak krásne, ľahúčko a milo, že v roztúžení siahla mačke po teplom chrbte a hladila ju. Mačka chrčala a olizovala jej ruku.

Po chvíli v duši ju trblo. Chlebičková položila si ruku na zapadlé prsá a musela vydýchnuť uviazly dych v hrdle. Vyrasila ho zo seba násilne.

V tom pofavení trhla sebou opäť, babička chcela vykřiknúť, lež dych zastal jej v hrdle a nemohol vyššie. Polootvorené ústa starenkine sa zakrútily, v hlave nastal šumot, tratila pamäť, zamáchala niekoľko krát vo vzduchu oboma rukami; počula jasne vytie psa, ktorý väzel nôžkami vo sňahu pred chalupou; desila sa, zdvihla hlavu, tá však klesla a viac sa nepohla. Ešte pravá ruka zatrepotala nad perinou a rozohnala posledný výdych, ktorý vydral sa zo starenkiných prs.

Bola mrtvá, telo je stydlo.

Pes vyl ďalej a mačka, ktorá sa dostavila k poslednej hodinke smrti, strachom krčila sa k mrtvému telu starenkinmu. Život v starenke zhasol.

Keď nevychádzala, napadlo Bukvičkovej, že snáď je starenka nemocná.

„Musím jej niečo doniesť, trebárs by sama nejedla,“ riekla si o poludní a rozběhla sa k jej chalupe, ku ktorej cesta nebola pretlačená. Pitvor bol zavretý na háčok, ktorý Bukvičková priestranou dierkou nadvihla a otvorila.

Už v pitvore oviala ju predzvešť, že so starenkou nenie dobre. Rýchle otvorila a vnišla do izbice.

Mačka ohlodúvala krajčieky a v uľaknutí s kúskom chleba soskočila s lavičky a vyhupla na posteľ, kde usadla na prse mrtvej starenky. Krčila sa a vrčala.

V izbe bolo studeno, vzduch zapáchal.

Bukvičková rýchle položila polievku na vychladlú platňu, priskočila v zdesení k posteli a uzrela už mrtvé žlté a suchučké telo starenkino.

Ľútosť zaliala jej oči slzami.

Hrúzou jatá, dívala sa v obličaj starenkin a odháňala mačku, aby jej nesedela na prsách.

Obraz ten bol tak príšerný! — — —

Ale mačička prikrčila sa tesnejšie na prsá zomrelej, tiahle mravčala a nedala sa odohnať. Bukvičková postihla v tých zelených očiach strach, smútok a ľudské pochovenie, že babička je mrtvou. Ba zdalo sa jej, že mačke ovlhly slzou oči...

Bukvičková vybehla z chalupy a pobúrila susedov že chlebičková zomrela.

HOSPODÁRSTVO.

Cestovný prach pod hyd.

Tu je doba kureniec, kačíc a rozmanitej drúbeže; teraz odrastá a dorastá hydina, ale sa aj jej úhlavný nepriateľ: chrobač v chlievoch ľazie. Všeobecne je známo, že jak ťažko sa dá vyhubiť tá červač, keď sa raz v chlievoch namnožila. Známe je aj to, jak veľmi škodí tá drobnému hydu, ktorý nemôže riasť a keď aj pod nôž príde, je chudý jako koráb. Kde sa ale červač (chrobač) nepustoší, tam hydina jedno za druhým začne dochnúť. I to je dokázaná vec, že ktorá hydina je zle chovaná u tej sa najľahšie ľazie táto chrobač. Kury, kačky husy, morky atď. zle chované už v zime ovšivavejú, a tie vši zanesú do hniezda sťa kôčky a keď sa drúbež ľazie, hneď ovšivavie.

Najväčší nepriateľ všiam u drúbeže je vyparovanie sa masti z tela hydiny; dobre chovaná drúbež vyparuje mnoho masti, a vši pri dobre chovanej hydine sa ani neľazú tak hojne, lebo pre výpar masti nemôžu sa po tele sem-tam plaziť: podusia sa, vydochnú. Opatrné gazdinky toto dobre vedia. Aby ale s hydu vypršané pod pánt vši sa znovu hore stenami do hydu nevplazily, častejšie namastia steny olejom. Toto je ale prídrahé a nepríjemné zamestnanie, preto ja zo skúsenosti odporúčam k pustošeniu tejto chrobače veľmi lacný liek, dotyčne prostriedok.

Nasbierajme prachu po ceste a nasypme ho pod pánty a popod drúbež v chlieve. Tento prach už i tak obsahuje v sebe všelijaké škodlivé látky, ktoré sú ku otráveniu chrobače dostatočné, ale tento fajný prach sa nalepí aj na telo chudej hydiny a dopomáha chytré vydušenie vši. Keď sa hydina v prachu kúpe, alebo večer na pánt vyletuje, zbúri prach, ktorý i medzi peria hydiny i na steny nasedá, nuž červač sa nemôže plaziť sem-tam, nemôže hniety klásť a tak sa vydusi. Pod pánt do do prachu vypršané vši teda tiež vyhnú.

Tento prach je ešte aj preto veľmi osožný, že hatí smradľavé vyparenie sa trusu, a následkom toho hatí červači to, aby do tohto trusu vajcia kládla.

Dobré a osožné je tohoto prachu v lete si nahotoviť aj k potrebe pre zimu.

J. Kozempel.

CHÝRNÍK.

Jeho veličenstvo kráľ po dlhšom pobyte v uhorskom hlavnom meste v stredu odcestoval do Brucku na veľkú vojenskú prehladku a z Brucku odcestuje do Viedne, aby mohol prítomný byť pri odhalení sochy arcikniežata Albrechta. — Jeho veličenstvo počas svojho pobytu v Budapešti prehladol tu ležiace vojsko a dával všeobecné výsluchy.

Pamiatka kráľovnej. Vdova po nebohom dedičovi trónu Rudolfovi arcikňažna Štefania a brat jeho veličenstva kráľa arciknieža Ludvik Viktor prišli na kratší pobyt do Budapešti, aby boli prítomní pri smutočnej slávnosti, ktorú usporiadal spolok „Červeného kríža“ pamiatke svojej najvyššej protektorky zvečenej kráľovnej Alžbety. Smutočné shromaždenie v dvorane vedeckej Akadémie zahájila arcikňažna Štefania, jako kráľom vymenovaná nová protektorka Červeného kríža peknou rečou a potom veľkóvársky arcibiskup Schlauch povedal utešenú reč, v ktorej sa rozpomenuť o dobrote nebohej kráľovnej. Arcikňažna Štefania potom vyslovila vďaka vysokoučenému arcibiskupovi a kázala, aby jeho reč zaznačená bola do zápisnice. Na zasadnutí, ktorému predsedal arciknieža Ludvik Viktor, súčasťníci sa členovia vlády a iní vysokí svetskí, cirkevní a vojenski hodnostári.

Arciknieža Franc Ferdinand tieto dni poľoval v Banáte okolo obci Kapinovej na dravých vtákov. Arciknieža bol s korisťou veľmi spokojný a riekol, že budúceho roku i s nemeckým cisárom príde do Kapinovej poľovať. Arciknieža po poľovke odcestoval do Viedne.

Smrť. Barón Béla Liphay, člen snemovne veľmožov a bývalý fčíšpán peštianskej stolice zomrel dňa 11. t. m. po krátkej nemoci v Budapešti v 73. roku svojho života.

Štiavničania u ministrov. Tieto dni z Baňskej Štiavnice tri deputácie chodily u členov vlády. Prvá bola deputácia spolku banického pod vedením hlavného banského radcu Vilhelma Scholtza, ktorý na čele deputácie najprv u ministra financií a potom u ministra pravosúdia prosil utvorenie banského zákona a opatrenie štiavnickej lesnickej akademie charakterom university. Ministri odpovedali priaznive len na prvú prosbu. — Za touto deputáciou minister financií a minister obchodu prijali deputáciu, ktorej vodcom bol mešťanosta Jozef Szittnyay. Mešťanosta prosil ministrov aby z Nemeti po Štiavnicu vystavili sa majúcu vicinálnu železnicu hmotne podporovali. Oba ministri prisľúbili, že priaznive vybavili prosbu Štiavničianov. — Konečne tretia deputácia Štiavničianov pod vedením plebana Podragyayho prosila ministra výučby, aby šesťtriedné gymnásium doplnil ešte 7. a 8. triedou.

Vyznačený minister. Španielska kráľovná-regentka rakúsko-uhorskému spoločnému ministrovi vojny Krieghammerovi udelila veľký kríž vojenského rádu.

Odhalenie sochy arcikniežata Albrechta. Jako známo, vo Viedni dňa 21. t. m. v svätodušnú nedeľu odhalia skvostnú sochu posledného poľného maršalla rakúsko-uhorskej armády arcikniežata Albrechta. Ku tejto veľkolepej vojanskej slávnosti pozvanky dostali všetci členovia uhorskej vlády a dľa osoby i predsedovia snemovne vyslancov a domu veľmožov. Na tejto slávnosti uhorskú vládu zastúpi ministerský predseda Koloman Széll a minister honvédstva barón Gejza Fejérváry. Honvédstvo zastúpi hlavný veliteľ arciknieža Jozef a nový adlatus Koloman Bolla. Všetci pozvaní uhorskí hodnostári prítomní budú pri odhalení sochy arcikniežata Albrechta.

Výstavka domáceho priemyslu v Budapešti. Minister obchodu Alexander Hegedüs v nedeľu popoludní zahájil v priemyselnom pavillone v mestskom lesíku výstavku domáceho priemyslu uhorského. Výstavku sriadil Kraj. priemyselný spolok, ktorý zo všetkých strán krajiny zaobstaral domáce výrobky, ktoré predávajú popredné panie, ako manželka ministra Hegedüsa, manželka bývalého ministra Daniela, v dvadsiatich šiatroch rozostavených v pavillone. Na výstavke je bohato zastúpený i domáci priemysel z našich horných strán vo viacerých šiatroch, sú tam nakopené vkusné vyšivky, čipky a tkaniny našich hornouhorských žien a diev, jako i rezbárske výrobky: koše, pletené stoličky, jako aj iné výrobky hornouhorského domáceho priemyslu, ktoré pekným vyvedením a menovite dobrým vkusom vzbudily všeobecnú pozornosť. Ďalej zastúpený je priemysel hontianskej stolice zväčša to rozličné hlinené nádoby; potom výrobky šarišského ľudu, rozličné to hračky pre deti: panenky (lútky), z dreva umelecky zhotovené pajáce, koníky atď. Domáci priemysel podporujúci prešporský spolok, protektorkou ktorého je sama arcikniežna Izabella, manželka arcikniežata Fridricha má osobitný šiator. Spolok tento vystavil utešené hornouhorské biele vyšivky a čipky. Ovšem okrem tu spomenutých výrobkov hornouhorských zastúpený je aj domáci priemysel dolnozemskej a všetko je tak zariadené, že ženský výbor Kraj. priem. spolku zasluhuje len všeobecné uznanie za tie svoje námahy, ktoré vyvinul v záujme napomáhania domáceho priemyslu, lebo tento v nemalej miere povolaný je pozdvihnúť mravný i hmotný dobrobyt spoločitého ľudu. Výstavka trvala štyri dni a pekné vysokorodené predavačky odpredaly mnoho zo svojich článkov vyprázdniac pugilár nejednomu páňovi v záujme pomôženia tým, ktorí na vystavených výrobkoch pracovali.

Prvá socha nebohej kráľovnej. Vďaka obyvateľstvo Uhorska pospiecha zvečniť pamiatku svojej šľachtnej kráľovnej nielen monumentálnym pomníkom v budínskom hrade, lež i na rozličných miestach krajiny. Na vidieku poprvé v obci Nyirád v stolici Zala zasvätia pamiatku kráľovnej, kde vo svätodušný pondelok odhalia bronzovú sochu kráľovny Alžbety. Táto socha bude v Uhorsku prvá hlasat vďačnú pamiatku zosnulej kráľovnej. Na slávnosti odhalenia sochy dá sa aj vláda zastúpiť.

Z prešporskej stolice. Na zasadnutí prešporskej stolice dňa 15. t. m. slávnostne odhalili vo veľkej dvorane stoličného domu podarenú podobizňu kráľovnej Alžbety za veľkej účasti stoličných výborníkov. Slávnostnú reč povedal prešporský kráľ. škôldozorca Bertalan Plachy. Po slávnosti odhalenia predsedajúci podžupan Klempa rozpomenul sa o zosnulom grófovi Jurajovi Apponyi, o otcovi gr. Alberta Apponihó, v ktorom stolica prešporská ztratila svojho výborníka. Potom na návrh predsedu shromaždenie uzavrelo, že stolica zasväťí výročitý deň smrti svojho bývalého podžupana Juraja Petőcza, ktorý pred 50. rokami r. 1849. podstúpil mučenícku smrť za vlasť a slobodu, a jeho pamiatku zvečni nejakým umeleckým dielom.

50ročná pamiatka spustošenia Lučenca. Dňa 8. augusta t. r. bude tomu päťdesiat rokov, čo r. 1849. ruský generál Grabe dal podpáliť Lučenec a potom dovolil trom čerkeským plukom, aby za tri dni plienili prekvitajúce mesto. Lučenec lahnul popolom, všetky jeho domy byly vyrabované a sborené, no statné mešťanstvo znovu chytilo sa do neunavnej práce, čoho výsledok je, že Lučenec s Božou pomocou ešte peknejšie prekvitá ako pred onou na veky pamätnou smutnou pohromou. Obyvateľstvo mesta strojí sa smutnú pamiatku veľkolepou slávnosťou zasvätiť a jedon výbor teraz sostavuje programm slávnosti.

Posviacka bardyovského chrámu. Košický biskup Žigm. Bubic po turféných sviatkoch posväťí na štátne trovy reštaurovaný kat. chrám v Bardyjove a z tejto príležitosti navštívi i Prešov kde bude udeľovať sv. birmovania. V Prešove stroja sa biskupa veľmi slávnostne uvítať.

Kupujme domáce výrobky. Pekným príkladom začína predchádzať hlavnomestská rada. Asiže na svojom poslednom zasadnutí vyriekla, že nabadúce pre úrady neslobodno kupovať v cudzozemských fabrikách zhotovené zápalky, ale celá potreba zápaliek zaokryť sa má z uhorských fabrik. Príklad Budapešti zaiste nasledovať budú aj iné mestá; veď, chvála Bohu, v našej vlasti máme dost zápalkových fabrik, ktoré dorábajú práve tak dobré švábalky ako hocktorá cudzozemská fabrika. Prečo by maly teda uhorské peniaze vandrovať von z krajiny.

V rozhorčení nad trestom. Obecny honvéd Mezey v Déve v rozhorčení, že si mal odsedeť dvojhodinový trest pre opilosť, zvolal na svojich kamarátov, aby sa pratali z chyže lebo že sa chce zastrelíť. Väctcia vyšli, len kaprál Michal Rezejka mal toľko smelosti, že chce Mezeimu z ruky vyrvať pušku. Avšak rozhorčený Mezey strelil a kaprál mrtvý klesnul na zem. Vrah potom proti sebe obrátil zbraň a i seba zastrelil.

Hýbajúce sa mesto. V nemeckom meste Spandane niektoré veľké budovy, menovite ale pri železničnej stanici ustavične kývajú sa, jako keby bolo vlnisté zemetrasenie. Obyvatelia museli sa vystahovať z ohrozených stavísk. Mestská vrchnosť zavolala viac znalcov, aby prezkúmali príčinu podivného zjavu.

Prošba v koči kráľovom. Keď sa jeho veličenstvo tieto dni dojdú na vlaku z Gedelova od ústredného nádražia na koči viezol po Kerepešskej ceste, jeden mladý človek hodil prosbu do koča. Kráľ zdvihol prosbu a odovzdal grófovi Paarovi. Policia mladého človeka chytila. Je to istý Móríc Klein; otec mu pre nedovolené zobrazenie na veki vykázali z hlavného mesta a mladý Klein teraz prosil kráľa, aby cestou milosti mohol sa jeho otec vrátiť do Budapešti. Policia keď sa Klein ospravedlnil, pustila ho na slobodu. — Ovšem prosba Kleinova prejde takú cestu, jako keby ju bol zadal kabinetnej kancelárii.

Trachoma v škole. V Lipt. Sv. Mikuláši v tretej triede štátnych dievčenských škôl okresný lekár u piatich žiačiek zistil, že trpia na egyptskú nemoc očí trachomu. Zavedené vyšetovanie zistilo, že nebezpečnú ocnú nemoc dcéra kupca Markusa Weisza dovliekla z Turca, odkiaľ už na oči chorá prišla do Sv. Mikuláša. Ostatné štyri dievčence, u ktorých trachomu kanštatovali, sedeli s ňou v jednej lavici. — Na oči choré dievčence vytvorili zo školy a okresný lekár nariadil cieľom zamedzenia šírenia sa nemoce predpísané ochranné poriadky.

Výhoda na trhoch v Baňskej Bystrici. Mesto Baňská Bystrica uzavrelo, že cieľom pozdvihnutia výkladných a menovite dobytčích jarmokov, ktoré sa od-bývajú každoročne 25—27. januára, 7—9. mája, dňa 30. novembra a 1. a 2. decembra od predavačov a kupcov nebude vyberať žiadne mýto ani poplatok za miesto; mesto okrem toho uzavrelo, že tržisko cieľuprimerane preinačí a zväčší. Prvý krajský liehvací jarmok, na ktorom obecnosť oslobodené bolo od platenia poplatkov, bol dňa 8. t. m.

Falošná mníška. Nedávno v Lipt. Sv. Mikuláši jedna krivá stará mníška v sprievode jedného malého dievčatka sbierala milodary, čo nenapadlo nikomu, lebo jej miestny hlavný slúžny vystavil dovolenie na sbieranie milodarov. Ale v Tvrdošine musela sa mníška akosi prezradiť, lebo tamojšia vrchnosť objavila, že milodary sbierajúca mníška není mníškou, ba ani ženskou, lež chlap, podvodník, ktorý aby ľahšie mohol ľuďom klamať, zručne preoblekol sa za starú mníšku. Vysvitlo aj to, že spre-vádzajúce ho dievča je tiež preoblečený chlapec. Oboch klamárov vrchnosť odvieš dala do väzenia kráľ. okresného súdu v Tvrdošine.

Pozor na zbraň. V Mödlingu pri Viedni, zámožný súkromník Ferdinand Hochmayer prezeral svoju flintu ale sotva sa jej dotknul, flinta vypálila a nábitok vrazil do prs neďaleko stojacej jeho manželky. Ťažko ranenú ženskú odviezli do nemocnice. Hochmayer teraz zúfa, že svojou neobozretnosťou také nešťastie zapríčinil a chce sa pozbaviť života.

Nešťastný vojak. Vojanský súd v Osieku odsúdil Rudolfa Bechtela, obecného vojaka pešieho pluku č. 78. na smrť guľou, lebo Bechtel viackrát ušiel a spáchal rozličné krádeže.

Požiare. V haličskej obci Gurahmora vypukol za veľkého vetra požiar, ktorému padlo za obeť vyše 200 domov, medzi nimi budova okresného predstavenstva, okresného súdu, poštový úrad, škola, chrám a fara. Následkom veľkého víchru chytila sa aj susedná hora. Bieda obyvateľstva je veľká. — Tieto dni nejaký zlosyn podpálil v rakotyášskom chotári (hevešská st.) ležiacu ovčiareň statkára Andora Mariássyho. Vo veľkom ohni zahynulo vyše 500 oviec. Bezbožného podpaľáča ešte nechytli.

Z pozostalosti kráľovnej Alžbety tieto dni došlo mnoho bední do Mačhova. Sú to rozličné pamätne predmety z pozostalosti kráľovnej Alžbety pre arcikňažnu Gizelu a ostatných členov bavorskej kráľovskej kniežatskej rodiny.

Veľká defraudácia v Komárne. Pokladník mesta Komárna Benjamin Tóth ušiel práve deň pred preskúmaním pokladnice cieľom čoho prišiel hl. župan Sárközy do Komárna. Főišpán dal otvoriť kanceláriu ušlého mestského pokladníka a prezrkávajúce knihy a pokladnicu vysvitlo, že Tóth zpreneveril asi 32.000 zlatých. Defraudant avšak dlho nepožíval slobodu, lebo ho chytili na železničnom nádraží v Rábe. Tóth prv než ho chytili chcel sa utopiť a neďaleko obci Tákó skočil do Dunaja, no opanoval ho strach pred smrťou a vyplával. Usušil si odev a potom šiel pešo do Rábu, kde ho na stanici chytili a odviezli do Komárna, kde sedí vo väzení. Minister vnútra Széll vyslal na preskúmanie mestských počtov vyšetrojúceho komissára. Proti kontrolórovi Csepymu, hl. účtovníkovi Kristinausovi a účtovníkovi Alapimu nariadené je disciplinárne vyšetovanie. Mešťanosta Jozef Tátray tiež prosil proti sebe vyšetovanie, ktoré je i nariadené. Kolká je škoda, to s istotou ešte nevedeť.

Po pätnástich rokoch. Pred pätnástimi rokami v obci Kápolna zavraždili a obkradli vdovu istú Kepierovú. Podozrenie vtedy padlo na Jána Šimera, ktorého i zatkli, pokiaľ mu ale nemohli nič dokázať, pustili ho na slobodu. O krátky čas Ján Šimer zmizol z Kápolny bez stopy. Po vdove ostal jeden malý chlapček, ktorého dobrí ľudia privinuli k sebe. Teraz po pätnástich rokoch došiel z Ameriky list od Jána Šimera, v ktorom Šimer jednomu známemu vyznal, že on zavraždil a olúpil úbohú vdovu a potom ušiel do Ameriky. V novom svete usmialo sa naňho šťastie a teraz je už boháčom. Lenže na jeho bohatstve není Božieho požehnania, lebo číti sa veľmi nešťastným. Svedomie ho ustavične hryzie, nemá pokojného dňa ani noci, a preto pre Boha prosí svojho priateľa, aby mu odpísal, či ešte žije syn zavraždenej vdovy, lebo chce sirotu k sebe vziať do Ameriky, aby mu celý svoj matetok mohol odovzdať. Či šuhaj ozaj pôjde do Ameriky ku vrahovi svojej matky, nevedno.

Anglické loďstvo vo Fiume. Koncom tohto mesiaca dojde do uhorského Prímoria vo Fiume jedna anglická flotta, pozostávajúca z osemnástich válečných lodí, ktoré tri dni budú stáť vo fiumánskom prístave. V prístave uvíta anglických námorníkov arciknieža Štefan a admirál Spaun.

Nefudský majster. Skutočne nefudským človekom možno pomenovať kovárskeho majstra v Novej Pešti, istého Schvarca, ktorý len preto, že jeho učeň Max Keller, ktorého len nedávno prijal do učenia, neuderil rovno na žeravé železo, prišiel do takej zlosti, že to žeravé do špica zakované železo bodnul úbohému chlapcovi do brucha tak, že úbohý Keller v hroznej boľasti bez povedomia klesnul na zem. Žeravé železo totiž na tri centimetre vbehlo chlapcovi do tela. Šťastie ešte že učeň mal na sebe hrubý odev, lebo ináč by ho bolo končité železo skrz na skrz prepálilo. Stav Maxa Kellnera je povážlivý. Proti nefudskému majstrovi zaviedla vrbnosť prísnu vyšetrovanie.

Proti šnorovačkám. Saský minister výučby vydal tieto dni nariadenie, ktorým zakázal do školy chodiacim dievčatám nosiť šnorovačky, tak zvané mldre, a zároveň naložil, aby žiačky nosily jednoduché a pohodlné blúsy.

Srútil sa chór. V katolíckom chráme v Španielskej obci Burgo de Osa počas omše srútil sa chór. Medzi veriacimi strhol sa obrovský poplach. Trinásť ľudí utrpelo smrteľné rany a mnohí sú ľahšie ranení.

Opilstvo u anglických žien. Aj to sa šíri s emancipáciou žien, za ktorú bujú anglické ženy. Dr Kerr v jednom anglickom letopise s poľutovaním vyhlasuje, že sa opilstvo medzi anglickými ženami bez ohľadu na ich materiálne a spoločenské postavenie ustavične zmáha. Opilé Angličanky, ktoré chodia z krémy do krémy teraz možno v omnoho väčšom počte vidieť než bárskeďy predtým. Poprednejšie dámy sa pravda opíjajú doma. V podnikateľských častiach Londýna, každý pondelok možno vidieť opilé 18—50ročné ženy pospolu. Z opilstva pochádzajúce smrtné pády sa tiež ustavične množia, čo tiež šírenie sa opilstva dokazuje. Práve prinášajú londýnske časopisy chýr, že sa jedna žena v opilom stave zavraždila. Hneď za týmto chýrom stojí nasledovný rozhovor medzi policajným sudcom a jedným počestne odeným človekom, ktorý prišiel ku nemu na ponosu:

— Čo mám robiť so svojou manželkou, ktorá sa každodenne opíja? tázal sa prítomný.

— Hja, to tiež patrí medzi neprijemnosti manželstva, odpovedal sudca.

— Musím ju vydržať?

— Vy ste si ju vzali že ju ani v zlom ani v dobrom neopustíte a to, že sa žena opíja, neoslodňuje manžela zpod povinnosti jej vydržovania.

Manžel sa musel uspokojiť s týmto výrokom a teraz musí trpezlivo očakávať pokým ho náhla smrť alebo v opilosti spáchaná samovražda neoslodí od jeho „milej“ manželskej polovičky.

KU OBRÁZKU.

Na lúke.

Príroda odhaľuje svoju krásu. Spev vtáctva vznáša sa vysoko ponad kvetúce polia, na ktorých pracuje človek v nádeji zladu vykonanej práce. Tam orú, sejú, inde

kosia, hrabú a sušia. Na lúkach ozve sa cvengot kósy ostrenej oslíčkou v spev usilovných hrabáčiek, ktoré tu sbrabujú tam zas roztriasajú skosenú travičku. Pekné naše trávničky znejú po poliach. Žiaľ ako by ani nenapľňoval srdcia speváciček. Všetko jasá, zabúda na trápenie a teší sa nad krásou vzkriesenej prírody vlievajúcej v srdcia: lásku, potešenie a nádej vo všetko dobré.

K OBVESELENIU.

Žena: Čože tak zazeráš, jako žaba, ty repár z Horniak, keď hrmí?

Muž: Bolí ma otlak.

Žena: No, je toho veru tam! I ja som mala otlak, ale —

Muž: — ale ani ten u teba nevydržal.

Ne očakávaná podmienka.

Švihák (v daždi ku jednej dáme ktorá ide bez dážd-nika): Prosím slečna, môžem slúžiť svojim dáždnikom v tomto nečase?

Dáma: Ďakujem, prijímam, ale len s tou podmienkou, jestli ma neodprevadíte!

Tiež niečo.

Buček: „Pán Ruček, mali ste už niekdy duell?“

Ruček: „Nie, pán Buček, sle zaucho som už raz dostal!“

Cena potravných článkov.

Budapešť, 18. mája.

V budapeštianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 72, zadok 80, polievková 76, jazyk 75, obličky, ľadviny 90, čistené 220 krov za 1 klg. — *Baranina*: predok 40, zadok 52 krov za 1 klg. — *Telucina*: 76, lopatka 80, stehno 80 krov za 1 klg. — *Bravčovina*: 64, stehno a lopatka 68 krov za 1 klg. — *Šunka*: pražská 110, surová 70 krov za 1 klgr.

Masť: Sviňská 60 krov, loj 58 krov, slanina ku roztopeniu 56 krov a husacia masť 130 krov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 60, sliepku 90, kohúta 90 krov. Za jednu tučenú kačku 110, za tučenú hus 220 krov. — *Očistená drúbež*: kura 70, sliepka 100, kapúň 100 krov, hus 180 (za jeden klgr. — krov), morka za kus — krov, a kačka za kus 100 krov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 50 kusov za 1 zl., menšie 20 kusov za 40 krov, ku čaju 7 kusov za 20 krov.

Ryby: Kapor 60, sumec 70, štika —, zubáč —, jesater —, okúň — krov za 1 klgr.

Rozličnosti: Maslo gazdovské 90, ku čaju 120 krov za 1 klgr. Brindza 24 krov za kilo. — Smotana 28 krov za liter. — Pár holubov 50 krov, divá hus 150, divá kačka 70, jarabica — krov za kus. — Zajac za kus —zl. — krov. — 1 klgr. divej svine 60 krov, srny — krov. — Zemiaky nové 15 kr. za klgr.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
zlat.	15.30	14.70	14.10	13.50	12.60	12.10
číslo:	6	7	7½	8		
zlat.	11.20	10.20	7.90	5.70		

Pšeničné otruby drobné po zl. 4.60, hrubé po 4.50.

Zeleniny: Zemiaky ružiaky zl. 1.80—2.10, žlté

zl. 1.80—2.40, rožky zl. 3.50—5.00, biele zl. ———, za metr. cent Kapusta (v hlávkach) zl. ——— m. c. Cibula zl. 3.50—6.00 m. c. Zeler 100 kusov zl. 1.00—1.50.

Strova: Hrach nový 45 kr., čistený starý 7—15 krov za klgr. Šošovica: domáca 7—9 za klgr. Riža 10 krov za kilo.

Chlieb: miestny od pekára biely 13—18 krov, čierny 11—14 krov za kilogrammu.

Prosíme pozor dať.

V Uhorsku veľmi je rozšírené v obchode závratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, závratníkom trochu na prsty klepol, všemožnými figlami napodobňujú ju a podvádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Uhorsku nedržím ani jedného ani podomníka. Opravdovú kosu „sv. Antona“ len u mňa možno dostať.

Čtené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosy. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria týmto dotieravým odpredávačom zriedkavými líškavými výrazmi vychválených kôs. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadostiam kupujúcich.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Tolkých a takých uznání pôvod je ten, že je ona trvácna, není ani prítrvdá, ani primákká a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného koseca; nemusí sa ku kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponač následkom tohoto obyčajne zmáknú zadná časť kosy.

Veľa gazdov následkom chybného kovania aj tú najlepšiu kosu pokazí. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, ponač ona už vo vykovanom a vyprobovanom stave dostane do ruky koseca.

Po jednom kovaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom ostrení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci zamením.

Ceny kosí „Svätého Antona.“

Cena kusu:	zl.	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30	kr.
Dĺžka v centimetroch:		70	75	80	85	90	95	100.	

Amerganský kosový kameň (oslička) je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Striebrno-ocelová bakba s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kôs franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pridá.

Jozef Sohr v Somogy-Szille.

Kosa len vtedy je opravdová, jestli na stupni je môj ochranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: Ocelová kosa „sv. Antona“ Sohra.

Obrázkové cenníky zašlem zdarma. (15).

Budapešťianska burza s úradným značením cien dňa 18. mája.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska ...	75—80	8.85	9.60	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	3150.—	3200.—
" pešťianska ...	75—80	8.75	9.50	Uhorská zlatá renta 4%	119.60	120.00	Pešť. uh. kupec. b.	1420.—	1423.—
" stolnobebradská ...	75—79	8.75	9.50	" korunová renta 4%	97.20	97.60	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa ..	8100.—	8150.—
Raž (žito)	70—72	7.05	7.35	Uhorské regulové úpisly 4½% ..	100.25	101.25	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	329.00	331.00
Jačmeň na krm	60—62	6.15	6.35	" premiové úpisly	—	—	Záložné listy.		
" na páľku ...	62—64	5.80	6.10	Uhorská liasko-segedínska po-			Uhorského pozem. úverkového		
" na várku ...	64—66	6.60	7.00	žička 4%	138.25	139.25	ústavu 4%	95.50	96.50
Ovos	39—41	5.90	6.00	Uhorská žel. požička 4½% v zl.	121.00	121.50	Uhorského úver. záložného ús-		
Kukurica	73	4.40	5.95	vyvážkové úpisly 4%	96.00	97.00	tavú 4½%	100.00	100.50
Proso	—	4.15	4.30	Spoločná požička v bež. penia-			Uh. úver. ústavu s prímou 4% ..	—	—
Repica	—	11.50	12.00	zoch 4½%	100.75	101.25	Peniaze.		
Dateľinové semá, luc. ...	—	40.—	46.—	Žreby.			Cisársky dukát	5.69	5.74
" červené	—	30.—	33.—	Spolku „Jó sziv“	3.20	3.60	Dvadsať-frankovník	9.55	9.59
Svinská masť pešťianska	—	52.00	52.50	Uhorského „Červeného kríža“ ..	10.25	10.75	Nemecká ríšska marka	58.92	59.12
" " vidiecka ..	—	—	—	Rakúskeho	20.40	20.90	Striebró	—	—
				Bazilika	6.75	7.25			

Platný od 1. mája 1899.

Vozný železničný poriadok.

Platný od 1. mája 1899.

Zólyom—Zólyom-Brézó.								Zólyom-Brézó—Zólyom.							
Stanice	triedy	nák. os.	miesan.	miesan.	nákl.	miesan.	osobný	Stanice	triedy	osobný	nák. os.	miesan.	miesan.	nák. os.	náklad.
		vlak	vlak	vlak	vlak	vlak	vlak			vlak	vlak	vlak	vlak	vlak	vlak
Zólyom	ind.	4:20	8:39	12:05	2:00	5:20	8:40	Zólyom Brézó	ind.	—	5:00	1:03	5:00	9:00	
Zólyom város 1. sz.	>	*4:26	8:46	*12:10	2:07	*5:25	*8:45	Lopér A.-Lehota 26.	>	—	*5:09	1:10	5:09	*9:09	
Szliács	>	4:41	9:01	12:23	2:22	5:39	8:58	Péteri	>	—	5:18	1:21	5:17	9:23	
Farkasfalva	>	5:00	9:20	12:38		5:54	9:13	Garam-Hídvég	>	—	5:29	1:29	5:27	9:34	
Zólyom-Radván	>	5:19	9:39	12:54		6:10	9:28	Németfalva 23. sz.	>	—	*5:38	*1:36	*5:34	*9:43	
Beszt.-Szt.-János	>	5:28	9:48	1:02		6:18	9:38	Borosznó Szt.-Andr.	>	—	*5:50	1:46	5:45	*9:55	
Besztercebánya	érk.	5:33	9:54	1:06		6:23	9:43	Mezőköz 21. sz. őrh.	>	—	6:00	*1:54	*5:52	*10:05	
Sáivafalva 16. sz.	>	*6:01	—	*1:32		6:45	—	Libetbánya 20. sz. ő.	>	—	*6:09	2:03	6:01	*10:15	
Zólyom-Lipese	>	6:15	—	1:50		7:11	—	Luczatő.	>	—	6:26	2:19	6:12	10:23	
Luczatő.	>	6:37	—	2:12		7:31	—	Zólyom-Lipese	>	—	6:37	2:29	6:22	10:35	
Libetbánya 20. sz.	>	*6:44	—	2:20		7:39	—	Sáifalva	>	—	*6:52	*2:41	6:34	*10:51	
Mezőköz 21. sz. őrh.	>	*6:53	—	*2:29		7:48	—	Besztercebánya	érk.	7:15	—	7:05	2:52	6:44	11:05
Borosznó Szt.-Andr.	>	*7:01	—	2:39		7:57	—	Beszt.-Szt.-János	ind.	7:21	—	9:55	3:10	7:09	
Németfalva 23. sz.	>	*7:12	—	*2:51		*8:07	—	Zólyom-Radvány	>	7:28	—	*9:58	3:17	7:15	
Garam-Hídvég	>	7:22	—	3:00		8:16	—	Farkasfalva	>	7:41	—	10:04	3:25	7:22	
Péteri	>	7:33	—	3:12		8:27	—	Zólyom-Brézó	érk.	8:07	—	10:55	4:10	*7:57	
Lopér A.-Lehota 26.	>	*7:40	—	3:20		8:34	—								
Zólyom-Brézó	érk.	7:49	—	3:29		8:42	—								

Pozsony—Lipótvár.							Lipótvár—Pozsony.								
Stanice	triedy	osobný	osobný	rýchlo	osobný	miesan.	osobný	Stanice	triedy	osobný	osobný	osobný	rýchlo	miesan.	osobný
		vlak	vlak	vlak	vlak	vlak	vlak			vlak	vlak	vlak	vlak	vlak	vlak
Pozsony	ind.	1:40	6:00	9:36	1:15	6:15	6:15	Lipótvár	ind.	1:16	4:42	11:24	5:50	6:15	8:55
Dynamitgyár 1. sz.	>	—	*6:09	—	—	*6:25	*6:25	Bucsány	>	—	*4:51	12:33	—	*6:29	9:05
Récsé	>	1:54	6:16	—	1:30	6:32	6:32	Lócz-Bresztovány	>	1:32	4:59	11:40	5:58	6:39	9:15
Sz.-György	>	2:05	6:28	9:52	1:41	6:48	6:48	Nagyszombat	érk.	1:47	5:14	11:54	6:03	7:03	9:31
Grinád 7. sz. őrh.	>	—	*6:36	—	*1:48	6:57	6:57	Cziffer	ind.	2:12	5:37	12:31	—	—	10:02
Bazin	>	2:21	6:43	10:00	1:56	7:05	7:05	Báhony	>	2:21	5:45	12:39	*6:20	—	10:10
Terling-Modor 10.	>	—	*6:51	—	—	*7:13	*7:13	Modor-Senkvicz	>	2:36	6:00	12:52	—	—	10:26
Modor-Senkvicz	>	2:35	6:59	—	2:09	7:20	7:20	Terling-Modor 10.	>	—	*6:06	—	—	—	*10:32
Báhony	>	2:48	7:12	—	2:22	7:33	7:33	Bazin	>	2:56	6:15	1:05	6:40	—	10:45
Cziffer	>	2:55	7:19	*10:18	2:29	7:41	7:41	Grinád 7. sz. őrh.	>	—	6:20	*1:10	—	—	10:51
Nagyszombat	érk.	3:08	7:33	10:27	2:42	7:55	7:55	Szt.-György	>	3:07	6:29	1:19	6:47	—	11:02
Lócz-Bresztovány	ind.	3:33	7:56	*10:39	3:04	8:15	8:15	Récsé	>	3:22	6:40	1:31	—	—	11:14
Bucsány	>	—	8:03	—	3:10	*8:21	*8:21	Dynamitgyár 1. sz.	>	—	*6:45	*1:36	—	—	*11:19
Lipótvár	érk.	3:47	8:12	10:47	3:19	8:30	8:30	Pozsony	érk.	3:38	6:56	1:47	7:04	—	11:30

Nyitra—Lipótvár.				
Stanice	triedy	osobný	osobný	miesan.
		vlak	vlak	vlak
Nyitra	ind.	6:30	9:50	3:44
Kajsa 10. sz. őrh.	>	*6:38	*9:58	*3:55
Úzbégh	érk.	6:44	10:04	4:04
Elecske	ind.	7:02	10:21	4:29
Récsény	>	7:17	10:34	4:47
Galgóc	>	7:36	10:49	5:11
Lipótvár	érk.	7:44	10:57	5:22

Pozsony—Dévény-Ujfalu—Szakoleza.					Szakoleza—Dévény-Ujfalu—Pozsony.				
Stanice	triedy	osobný	osobný	osobný	Stanice	triedy	osobný	osobný	osobný
		vlak	vlak	vlak			vlak	vlak	vlak
Pozsony	ind.	6:30	12:50	5:51	Szakoleza	ind.	5:15	11:30	5:00
Vöröshid	>	*6:36	*12:56	*5:58	Holics	érk.	5:25	11:40	5:10
Lamacs	>	6:43	1:03	6:05	Egbell	ind.	5:42	11:57	5:27
Dévény-Ujfalu	érk.	6:54	1:14	6:15	Kutti	>	5:52	12:07	5:37
Dévénytő	>	7:05	1:25	6:24	Székelyfalu-Búr-Szt.-György	>	6:04	12:21	5:51
Zohor	ind.	7:22	1:43	6:43	Morva-Szt.-János	>	6:10	12:27	5:57
Detrekő-Csütörtök	>	7:32	1:53	6:55	Nagy-Lévard	>	6:22	12:40	6:09
Mslaczká	>	7:45	2:08	7:10	Malaczká	>	6:37	12:57	6:23
Nagy-Lévard	>	7:59	2:22	7:25	Detrekő-Csütörtök	>	6:47	1:07	6:33
Morva-Szt.-János	>	8:13	2:36	7:41	Zohor	>	6:56	1:17	6:42
Székelyfalu-Búr-Szt.-György	>	8:21	2:47	7:50	Dévénytő	érk.	7:08	1:29	6:53
Kutti	érk.	8:31	2:57	8:01	Dévény-Ujfalu	>	7:18	1:40	7:01
Egbell	ind.	8:45	3:12	8:18	Lamacs	ind.	7:36	2:01	7:21
Holics	érk.	8:58	3:26	8:34	Vöröshid	>	7:41	*2:05	*7:25
Szakoleza	>	9:10	3:38	8:47	Pozsony	érk.	7:46	2:10	7:30

* Podmienečne vlak zastane Hrubé čísla značia nočné hodiny.

Tlačou cis. a král. dvornej kníhtlačiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.